

OCW
T.a.v. minister Slob
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Stichting Platforms VMBO
Postbus 59
7630 AB Ootmarsum

T 030 7670068
info@platformsvmbo.nl

Datum
5 november 2021
Telefoonnummer
06 10118341
Betreft
Advies examens 2022

Ons kenmerk
SPV-21-461
E-mail
|

Geachte minister Slob

In opdracht van OCW heeft de Stichting Platforms vmbo (SPV) onderzoek laten doen naar de achterstanden van vmbo-leerlingen als gevolg van corona.

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat het vmbo-programma meer is dan alleen lessen die gegeven worden. Het programma in brede zin stelt leerlingen in staat zich te ontwikkelen. Onderdelen van het programma hangen samen. De leerling gebruikt en verwerkt de onderdelen om verbindingen te zien voor zijn eigen toekomst en keuzes te maken. Vertraging of niet doorgaan van een onderdeel heeft impact op meerdere gebieden, zoals leerplezier, motivatie en het eindniveau van de leerling.

Doordat het in coronatijd ontbrak aan allerhande ervaringen (stages, LOB, beroepsgerichte en avo-lessen) was er geen sprake van continuïteit en zou gezegd kunnen worden dat er een ontwikkelingsachterstand is die per definitie per leerling anders is.

Juist omdat vmbo meer is dan lessen is het belangrijk dat leerlingen weer het gevoel krijgen dat ze erbij horen, een groep vormen en dat het vmbo hun school is. Docenten en leidinggevenden werken daar hard aan, zo blijkt uit het onderzoek, ze weigeren te geloven dat het niet zou lukken de leerlingen naar een 'normaal' eindniveau te brengen.

In het onderzoek en de weergave daarvan wordt teruggeblikt op de ervaringen met de CSPE-maatregelen en toetsing en afsluiting in 2021. Daarnaast is onderzocht welke verwachtingen docenten en hun leidinggevenden nu, aan het begin van het schooljaar, hebben wat betreft mogelijke vertraging van de huidige vierdejaars leerlingen en wordt antwoord gegeven op de vraag of extra maatregelen rond de centrale examens van 2022 wenselijk zijn.

Het rapport dat op basis van de uitkomsten van het onderzoek is gemaakt sturen we hierbij toe.

Op basis van het onderzoek constateert SPV van de deelnemers aan het onderzoek er de voorkeur aangeven dat ook in 2022 het CSPE wordt vervangen door een SE, waarbij docenten gebruik kunnen maken van het CSPE 2022. Docenten en leidinggevenden vragen om een zo groot mogelijke flexibiliteit in de examinering in het schooljaar 2021-2022.

www.platformsvmbo.nl

Als dit niet kan in de vorm van SE's voor de beroepsgerichte programma's dan adviseren we u, van het CSPE 2022, twee van de vier onderdelen verplicht te stellen als centraal examen en de scholen de mogelijkheid te geven de andere twee onderdelen af te sluiten met een SE op basis van een aangepast PTA.

Wij adviseren u de keuze voor twee van de vier CSPE-onderdelen niet aan de scholen te laten, maar omwille van de herkenbaarheid voor het mbo en de vergelijkbaarheid van het eindniveau, landelijk twee onderdelen aan te wijzen die door middel van een CSPE afgesloten worden.

Daarnaast adviseert SPV:

- De afnameperiode van het CE (voor de avo-vakken en de beroepsgerichte programma's, net als afgelopen jaar te verlengen tot 1 juli 2022
- De afnameperiode niet te vervroegen. Vervroegen van de afnameperiode heeft niet alleen weinig effect (zo blijkt uit voorliggend onderzoek) maar de huidige vierdejaars leerlingen zijn gebaat bij een zo lang mogelijke periode van onderwijs. Dit wordt niet bereikt door de mogelijkheid te bieden het centraal examen eerder af te nemen.
- In 2022 de 'duimregeling' waarbij leerlingen de resultaten van één vak kunnen laten vervallen, niet toe te passen. Docenten en hun leidinggevenden geven aan dat dit leidt tot calculerend gedrag van leerlingen en zijn hier geen voorstander van.
- Behoud van de maximale flexibiliteit in de afnameperiode van de Centrale Examens in het vmbo. Het onderzoek laat zien dat scholen hiervan steeds meer gebruik maken en kiezen voor maatwerk voor leerlingen.

Naast bovenstaande adviezen vragen wij uw aandacht voor het volgende.

Op basis van de resultaten van het onderzoek concluderen de onderzoekers dat veel van de huidige vierdejaars vmbo-leerlingen vertraging hebben opgelopen, dat de verschillen tussen leerlingen groter zijn geworden en dat deze vertragingen zich voordoen in een samenspel van gebieden: vakvaardigheden, vaktheorie, LOB, en kernvakken, maar ook in de sociaal emotionele ontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling. Deze vertragingen vormen, volgens docenten en hun leidinggevenden, een risico voor het leerplezier van leerlingen, maar ook voor hun motivatie, hun eindniveau en de keuzes die ze moeten maken.

De vertraging is niet door middel van een enkele interventie uit het huidige keuzemenu van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) op te lossen maar vraagt een integrale oplossing voor deze groep leerlingen. Wij vragen u hiervoor in het NPO aandacht te hebben en onderzoek te laten doen naar succesvolle interventies voor vmbo-leerlingen.

SPV is graag bereid om hierover, samen met de mensen van uw ministerie en het programmateam van het NPO, na te denken en met voorstellen te komen.

Ook zijn wij graag bereid een toelichting bij de resultaten van het voorliggende onderzoek te geven.

Met vriendelijke groet

Jan van Nierop
Voorzitter Stichting Platforms vmbo